

Sygn. akt III KK 372/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Marek Motuk

SSN Igor Zgoliński (sprawozdawca)

w sprawie **R. C.**,

skazanego z art. 209 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 10 lutego 2022 r.

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w G.

z dnia 19 kwietnia 2017 r., sygn. akt VI K [...],

- 1. uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. umarza postępowanie;**
- 2. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 19 kwietnia 2017 r., sygn. akt VI K [...], wydanym w trybie art. 387 § 2 k.p.k., oskarżony R. C. został uznany za winnego tego, że w okresie od 15 października 2014 r. do 11 lutego 2015 r. w

miejsowości W., woj. [...], będąc zobowiązanym ustawą jak i wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 25 maja 1999 r., sygn. akt III RC [...] i wyrokiem Sądu Okręgowego w [...] z dnia 13 lutego 2007 r., sygn. akt I C [...], do łożenia alimentów w kwocie łącznej 900 zł miesięcznie na rzecz małoletnich P., W. i N. C., uporczywie uchylał się od tego obowiązku, czym naraził ich na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. czynu z art. 209 § 1 k.k., za który wymierzona została kara 8 miesięcy pozbawienia wolności, wykonanie której, na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., warunkowo zawieszono na okres próby wynoszący 2 lata; na podstawie art. 72 § 1 pkt 3 k.k. Sąd zobowiązał oskarżonego do wykonywania ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego wobec dzieci: P., W. i N. C.; orzekł nadto w przedmiocie kosztów sądowych.

Wyrok powyższy uprawomocnił się w dniu 27 kwietnia 2017 r., bez postępowania odwoławczego (k. 181).

Od tegoż wyroku kasację w trybie art. 521 § 1 k.p.k. na korzyść skazanego złożył Prokurator Generalny, zarzucając rażące i mające istotny wpływ treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 387 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., poprzez niezasadne uwzględnienie wadliwego wniosku oskarżonego R. C. o skazanie go bez przeprowadzenia postępowania dowodowego i wydanie w dniu 19 kwietnia 2017 r., sygn. akt IV K [...], wyroku skazującego za czyn z art. 209 § 1 k.k., popełniony w okresie od 15 października 2014 r. do 11 lutego 2015 r., pomimo tego, że postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby, zawierającego się w granicach czasowych przestępstwa z art. 209 § 1 k.k., popełnionego w okresie od 15 października 2014 r. do 19 kwietnia 2016 r., za który oskarżony został prawomocnie skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 28 lipca 2016 r., sygn. akt VI K [X] zostało już wcześniej zakończone, co stanowi bezwzględłą przyczynę uchylenia orzeczenia określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.

W konsekwencji autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w G. i umorzenie postępowania karnego na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja była oczywiście zasadna, wobec czego podlegać mogła uwzględnieniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. Słusznie podniesiono w niej wadliwość zaskarżonego wyroku, wynikającą z naruszenia przepisów prawa wskazanych w zarzucie.

Ma rację autor kasacji twierdząc, że złożenie przez oskarżonego wniosku w trybie art. 387 § 1 k.p.k. obliguje Sąd do dokonania wszechstronnej jego kontroli w zakresie spełnienia wszystkich prawem przewidzianych wymogów. Obejmuje ona przede wszystkim ocenę czy zaproponowana przez oskarżonego kara i inne środki prawnokarnej reakcji odpowiadają prawu materialnemu (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2018 r., sygn. akt V KK 172/18, LEX nr 2509700; por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2014 r., sygn. akt V KK 367/13, LEX nr 1418989). Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy stwierdzić trzeba, że opisana powinność nie została w niej należycie zrealizowana. Wniosek skazanego został uwzględniony mimo braku zweryfikowania uprzedniej karalności, przekładającej się na konsekwencje w postaci możliwości przypisania R. C. odpowiedzialności karnej za zachowania wyczerpujące ustawowe znamiona art. 209 § 1 k.k. za zarzucany mu aktem oskarżenia okres. Słusznie zauważył skarżący, że Sąd I instancji nie zaktualizował danych określających sytuację prawną oskarżonego, ukształtowaną wydanymi wobec niego prawomocnymi wyrokami (art. 213 § 1 k.p.k.) i wydał w dniu 19 kwietnia 2017 r. wyrok (k. 172), opierając się na danych z Krajowego Rejestru Karnego z dnia 29 czerwca 2016 r. (k. 109). Naruszył w ten sposób nie tylko powyższy przepis, bowiem obowiązek aktualizowania danych o karalności pochodzących sprzed 6 miesięcy wynikał również z treści § 309 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1141).

W konsekwencji powyższego procedując w przedmiocie odpowiedzialności karnej skazanego Sąd Rejonowy G. nie uwzględnił kluczowego faktu, że wyrokiem z dnia 28 lipca 2016 r., sygn. akt VI K [...] uznano już R. C. za winnego tego, że w okresie od 15 października 2014 r. do 19 kwietnia 2016 r. w W., woj. [...], uporczywie uchylał się od płacenia rat alimentacyjnych w ten sposób, że będąc zobowiązany wyrokiem Sądu Okręgowego w R. z dnia 13 lutego 2007 r., w sprawie o sygn. akt I C [...], do łożenia po 300 złotych miesięcznie na rzecz małoletnich

dzieci P., W. i N. C., uporczywie uchylał się od tego obowiązku, czym naraził je na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. czynu z art. 209 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 34 § 1 i la pkt 1 k.k. i art. 35 § 1 k.k. wymierzył skazanemu karę 11 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym, a na podstawie art. 34 § 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 k.k. Sąd zobowiązał skazanego do wykonywania ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego wobec małoletnich dzieci. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 5 sierpnia 2016 r., bez postępowania odwoławczego (k. 71 sygn. akt VI K [...]).

Z zestawienia powyższego skazania ze skazaniem w niniejszej sprawie wynika, że miejsce, sposób działania skazanego, osoby małoletnich pokrzywdzonych oraz przedmiot zamachu obu czynów zabronionych, zakwalifikowanych z art. 209 § 1 k.k., w czasie obejmującym okres od 15 października 2014 r. do 11 lutego 2015 r., są tożsame. Wyrok o sygn. akt VI K [...], jako odnoszący się do okresu od 15 października 2014 r. do 19 kwietnia 2016 r., wykracza poza granice czasowe objęte wyrokiem o sygn. akt VI K [...]. Tym samym, późniejsze chronologicznie skazanie, objęte zaskarżonym wyrokiem, w całości dotyczyło prawomocnie osądzonego już zachowania oskarżonego.

W konsekwencji powyższego nasuwa się oczywista konkluzja, że wyrok Sądu Rejonowego w G. z dnia 19 kwietnia 2017 r., sygn. akt VI K [...], zapadł z rażącym naruszeniem art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., gdyż R. C. za ten sam fragment trwałego przestępstwa niealimentacji został już wcześniej prawomocnie skazany na mocy wyroku tegoż Sądu z dnia 28 lipca 2016 r., sygn. akt VI K [...].

Wystąpienie powyższej negatywnej przesłanki procesowej w postaci powagi rzeczy osądzonej, skutkować zatem winno umorzeniem postępowania, wobec stwierdzenia, że postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone. Zaniechanie zaś ustaleń w tym kierunku i ponowne skazanie R. C., wbrew powyższej przeszkodzie powodowało, że zaskarżony wyrok dotknięty jest bezwzględną przyczyną odwoławczą, określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., skutkującą koniecznością jego uchylenia oraz - wobec stwierdzenia, że za przedmiotowy czyn oskarżony został już pociągnięty do

odpowiedzialności karnej, co uniemożliwia kontynuowanie wobec niego postępowania karnego (*res iudicata*) – wydania orzeczenia następczego w postaci umorzenia postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. i art. 638 k.p.k.

a.s.